

นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับการสร้าง
ความชอบธรรมทางการเมือง

นางสาว ปรีดารัตน์ พัฒนพิชัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0250-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 204 ๒8667

30 ก.ค. 2546

NATIONALIST ECONOMIC POLICY OF FIELD MARSHAL PHIBUNSONGKHRAM
ADMINISTRATION AND POLITICAL LEGITIMIZATION

Miss Preedarat Patanapeechai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Faculty of Political Science

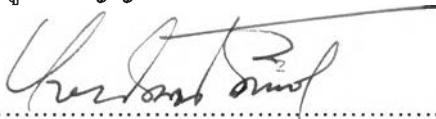
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0250-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับ
การสร้างความชอบธรรมทางการเมือง
โดย นางสาว ปรีดารัตน์ พัฒนพิชัย
สาขาวิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลีมนณี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตชนารักษ์

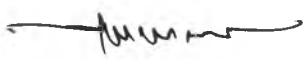
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดี คณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลีมนณี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตชนารักษ์)

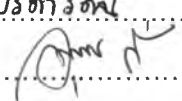

.....กรรมการ
(อาจารย์ ตระกูล มีชัย)

ปรีดาร์ตน์ พัฒนพีชัย : นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงครามกับการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง. (NATIONALIST ECONOMIC POLICY OF FIELD MARSHAL PHIBUNSONGKHRAM ADMINISTRATION AND POLITICAL LEGITIMIZATION) อ. ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลีมนณี, อ. ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนาวิรักษ์ 214 หน้า
ISBN 974-17-0250-7

การศึกษาเรื่องนโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงครามกับการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่านโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงครามในช่วงปีพ.ศ. 2481-2487 เป็นนโยบายที่ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้กับรัฐบาลหรือไม่ และผลจากการดำเนินนโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลเป็นอย่างไร

วิธีการในการศึกษาวิจัย เป็นการศึกษาวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลเป็นหลัก ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพลป. พิบูลสงครามเป็นนโยบายที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้กับรัฐบาล ซึ่งผลของนโยบายไม่ได้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการตั้งฐานอำนาจทางเศรษฐกิจกลับคืนจากชาวต่างชาติโดยเฉพาะชาวจีนและสร้างฐานอำนาจทางเศรษฐกิจที่แท้จริงให้กับคนไทย

ภาควิชา	การปกครอง	ลายมือชื่อนิติ.....	ปรีดาร์ตน์	พัฒนพีชัย
สาขาวิชา	การปกครอง	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....		
ปีการศึกษา	2544	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....		

4181146524 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : NATIONALIST ECONOMIC POLICY / POLITICAL LEGITIMIZATION

PREEDARAT PATANAPEECHAI : NATIONALIST ECONOMIC POLICY OF
FIELD MARSHAL PHIBUNSONGKHRAM ADMINISTRATION AND
POLITICAL LEGITIMIZATION THESIS ADVISOR : PROF. ANUSORN
LIMMANEE, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASST. PROF. WITHAYA
SUCHARITHANARUGSE, Ph.D., 214 pp. ISBN 974-17-0250-7

The study of Nationalist Economic Policy of Field Marshal Phibunsongkhram Administration and Political Legitimization aims to analyze these policies during 1938-1944 as means to create political legitimization and the real effects.

The research draws from existing documents related to these policies from both primary and secondary sources.

The study shows that this Nationalist Economic Policy has actually been used to gain the support from Thai people for his government whereas the actual goals and objectives are not met. It is impossible to create base for economic activities among Thais for that base is still under foreign control, particularly the Chinese.

Department Government

Field of study Government

Academic year 2001

Student's signature.....

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์เรื่องนโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม กับการสร้างความชอบธรรมทางการเมืองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา สุจริตธนารักษ์ ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านทั้งสองได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่างๆ ในการทำการศึกษาวิจัยมาอย่างดีโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อรองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ และ อาจารย์ ตระกูล มีชัย ที่ได้สละเวลามาเป็นประธานกรรมการและกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ต้องขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ เหมียว น้องเมย์ พลอย พีตอน พี่นิดและเพื่อน ๆ ที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือต่างๆ มาอย่างดีโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 สภาพปัญหา	1
1.2 ปัญหาในการศึกษา.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	6
1.4 สมมติฐานในการศึกษา.....	6
1.5 กรอบแนวความคิดในการศึกษา.....	6
1.6 ขอบเขตในการศึกษา	6
1.7 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	7
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.9 นิยามศัพท์	7
1.10 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการศึกษา	8
2. แนวความคิดและงานเขียนที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวความคิดเรื่องชาตินิยม	9
2.2 แนวความคิดเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง.....	17
2.3 แนวความคิดเรื่องความชอบธรรม	19
2.4 วิทยานิพนธ์และงานเขียนที่เกี่ยวข้อง.....	24
3. สภาพทางการเมืองและสังคมไทย พ.ศ. 2481 – 2487	26
3.1 สภาพทางการเมืองในช่วงหลักการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475	26
3.2 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475	26
3.3 ความแตกแยกภายในคณะราษฎร	30
3.4 การเข้ามามีอำนาจทางการเมืองของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม	42
3.5 การเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.6 นโยบายการสร้างชาติของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม	49
3.7 มูลเหตุในการดำเนินนโยบายสร้างชาติ.....	50
3.8 การดำเนินนโยบายชาตินิยมของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม	56
- นโยบายชาตินิยมทางด้านการเมือง	56
- นโยบายชาตินิยมทางด้านวัฒนธรรมและสังคม	58
- นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจ.....	62
4. นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจ.....	66
4.1 นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของคณะราษฎร	66
4.2 การครอบงำทางเศรษฐกิจของชาวต่างชาติในประเทศไทย.....	69
4.3 นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม	77
- นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจที่จำกัดบทบาททางเศรษฐกิจต่อ ชาวต่างชาติ.....	79
- นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจโดยการส่งเสริมบทบาททางเศรษฐกิจ ให้กับคนไทย.....	89
- นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจโดยการดำเนินกิจการทางเศรษฐกิจโดย รัฐบาล	108
- นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจโดยการบังคับซื้อกิจการจากชาวต่างชาติ ...	126
5. บทวิเคราะห์นโยบายชาตินิยมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม	130
6. บทสรุป	167
รายการอ้างอิง.....	173
ภาคผนวก.....	181
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	214